

JAG
VILL
VETA

Information från Brottsövermyndigheten

HUR KAN JAG
HJÄLPA BARN
SOM ÄR UTSATTA
FÖR BROTT?

www.jagvillveta.se

VUXNA

Inledning	5	Läkarundersökning och rättsintyg	15
Barns rättigheter	6	Barnahus	15
Vuxnas skyldigheter	7	Rättegång	16
Anmälan till socialtjänsten	7	Ersättning	18
Bemötande av barnet	8	Skadestånd	18
Vanliga reaktioner	9	Försäkring	18
Stöd och skydd till barnet vid anmälan	10	Brottskadeersättning	19
Socialtjänsten	10	Brottskadeersättning till barn som bevittnat brott	19
Hälso- och sjukvården	10	Skolans ersättningskyldighet	20
Ideella organisationer	11	Kontaktuppgifter	22
Skydd	11	Ideella organisationer	22
Från polisanmälan till dom	12	Myndigheter och andra instanser	22
Förundersökning	12	Ordlista	24
Målsägandebiträde	12	Om Brottsoffermyndigheten	26
Särskild företrädare för barn	13		
Förhör med barn	14		

INNEHÅLL

INLEDNING

Trots att barn har rätt till en trygg och säker uppväxt växer många upp med våld i sin vardag, både i hemmet och i andra miljöer. Att utsättas för brott kan vara en svår upplevelse för alla, oavsett ålder. Att barn och unga utsätts för eller växer upp i våldets närhet kan få konsekvenser på både kort och lång sikt.

Den här broschyren handlar om barn som upplever våld. Broschyren vänder sig främst till de personer som kommer i kontakt med barn i sitt arbete, till exempel inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård eller i ideell verksamhet. Med barn avses alla som inte har fyllt 18 år.

För att läsa mer eller beställa material, se **www.brottsoffermyndigheten.se**.

BARNS RÄTTIGHETER

Alla former av våld och övergrepp kan skada barn allvarligt och ger ofta både fysiska och psykiska konsekvenser. Barns rättigheter uppmärksammas genom Barnkonventionen och i svensk lagstiftning. Yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn är skyldiga att anmäla till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa. Det är ett viktigt led för att säkerställa barns rättigheter.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är en internationell överenskommelse som Sverige har skrivit under. Konventionen handlar om vilka rättigheter som barn har, oberoende av kön, ursprung, religion eller funktionsnedsättningar. Barn har rätt till särskild

omsorg och speciellt skydd eftersom de ofta är mer sårbara. Barnkonventionen bärs upp av fyra grundläggande principer:

- att alla barn har samma rättigheter
- att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut
- att alla barn har rätt till liv och utveckling
- att alla barn har rätt att säga sin mening och få den respekterad.

Enligt Barnkonventionen har barn rätt att skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, vanvård och sexuella övergrepp. Konventionen uppmärksammar också att utsatta barn har rätt till stöd och hjälp.

Förbud mot barnaga

I Sverige är det förbjudet att använda våld i uppfostringssyfte. Brottsbalkens bestämmelser om misshandel skyddar också barn. Det innebär att varken föräldrar eller andra vuxna får utöva fysiskt våld eller annan kränkande behandling av barn. Misshandel av små barn kan bedömas som grov misshandel om det är en vuxen person som begått brottet.

VUXNAS SKYLDIGHETER

Enligt socialtjänstlagen bör alla vuxna som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa anmäla det till socialtjänsten. Den som arbetar i en verksamhet som möter barn och får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa är skyldig att genast anmäla det till socialtjänsten.

Anmälan till socialtjänsten

För att göra en anmälan till socialtjänsten räcker det med misstanke eller oro. Det behöver alltså inte finnas några bevis för att barnet far illa.

När misstanke om att ett barn far illa anmäls till socialtjänsten är de skyldiga att utreda vad som har hänt. Socialtjänsten ska också besluta om

insatser är aktuella. Utredningen om barnets behov ska ha barnets bästa i fokus. Om socialtjänsten bedömer att barnet är i fara i sin hemmiljö kan det bli aktuellt med ett omedelbart omhändertagande. Bedömer socialtjänsten att barnet kan vara kvar i sin hemmiljö kan andra insatser, så som kontaktfamilj och stödsamtal, vara aktuella. Socialtjänsten kan vid misstanke om vissa allvarigare brott mot barn anmäla till polis eller åklagare.

BEMÖTANDE AV BARNET

Om du möter ett barn som du tror upplever våld, blir misshandlat eller på andra sätt inte tas om hand är det viktigt att ta det på allvar. När det gäller våld i nära relationer känner barn ofta lojalitet mot den som har begått övergreppet vilket kan göra det extra svårt att berätta. Alla vuxna har ansvar att våga fråga barn om våld.

Du kan visa att du bryr dig och är intresserad genom att ta dig tid och låta barnet berätta i sin egen takt.

Som vuxen måste du visa att du kan lyssna och ta emot barnets berättelse. Vuxna har ansvar att agera för barnets bästa.

VANLIGA REAKTIONER

Alla former av övergrepp kan sätta spår hos de barn som utsätts. Barn som far illa kan visa det på olika sätt. Tecken på utsatthet kan vara att barnet har ont i magen eller huvudet, har svårt att sova, koncentrera sig, är ensamt eller betar sig aggressivt. Barnet kan också drabbas av depression, känslor av hopplöshet och posttraumatiskt stressyndrom. Det kan också hända att barn får fysiska skador som exempelvis blåmärken eller rivsår.

Vissa barn uppvisar varken symtom eller synliga skador trots att de far illa. Barn som inte visar symtom utåt kan vara svåra att upptäcka som brottsoffer. Varje barn reagerar individuellt och det kan vara svårt att förutse reaktionerna. Barnets personlighet, livssituation och

sociala nätverk har betydelse för hur barnet påverkas. Våldshändelsen i sig och relationen till gärningspersonen kan också inverka på hur barnet reagerar.

När brottet sker i hemmet medför det en extra påfrestning för barnet, eftersom gärningspersonen och hemmiljön ska innebära trygghet för barnet.

Precis som vuxna brottsoffer kan barn känna skuld och skam över det som har inträffat trots att gärningspersonen bär ansvaret.

STÖD OCH SKYDD TILL BARNET VID ANMÄLAN

Ett barn som blivit utsatt för brott eller bevittnat våld behöver stöd och hjälp. Utöver barnets sociala nätverk i form av familj, vänner och andra närstående kan barnet behöva ytterligare stöd. Det kan vara samtalsstöd inom skolhälsovården eller på vårdcentralen, behandling inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP) eller kontakt med en ideell organisation.

För att barnet ska få stöd och hjälp av hälso- och sjukvården eller socialtjänsten krävs vanligtvis ett godkännande från barnets vårdnadshavare. Vid gemensam vårdnad kan en vårdnadshavare försöka förhindra att barnet ska få stöd.

Socialnämnden kan besluta om vissa stöd- och behandlingsinsatser trots att den ena vårdnadshavaren motsätter sig det om det krävs med hänsyn till barnets bästa.

Socialtjänsten

Socialtjänsten i kommunen har ansvar för att den som har utsatts för brott och brottsoffrets anhöriga får det stöd och den hjälp de behöver. Det gäller särskilt barn som har utsatts för brott och barn som bevittnat våld eller andra övergrepp mot närstående. Personal inom socialtjänsten har tystnadsplikt.

På vissa orter finns det också specialiserade stödverksamheter, till exempel stödcentrum för unga brottsoffer och Barnahus. Socialtjänsten i kommunen kan ge mer information om särskilda verksamheter för barn.

I mycket allvarliga fall kan barn tvångsomhändertaras enligt lagen om vård av unga (LVU). Kommunens socialnämnd lämnar ansökan till förvaltningsrätten om tvångsvård. Förvaltningsrätten prövar sedan målet och beslutar om den unga ska tas om hand.

I akuta lägen kan socialnämnden besluta om ett omedelbart omhändertagande. Det måste bekräftas av förvaltningsrätten inom en vecka.

Hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården har en viktig funktion när det gäller att behandla skador, att upptäcka om skadorna kan vara orsakade av brott och att, i så fall, dokumentera skadorna. Yrkesverksamma vid barnavårdscentralen (BVC) och skolhälsovården kommer i kontakt med

i princip alla barn. De har därmed möjlighet att upptäcka barn som far illa.

Barn som har utsatts för brott eller bevittnat våld kan behöva behandling av både fysiska och psykiska symtom på vårdcentral eller sjukhus. Barn i kris kan få stöd och hjälp i form av samtal på någon av de BUP-mottagningar som finns i hela landet.

Ungdomar kan vända sig till en ungdomsmottagning. Där finns ofta

kurator, barnmorska och sjuksköterska att prata med och få hjälp av. Många mottagningar har också läkare, gynekolog och psykolog. På www.umo.se finns tips och råd samt kontaktuppgifter till alla ungdomsmottagningar i landet.

Personal inom hälso- och sjukvården har tystnadsplikt, men är skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de misstänker att ett barn far illa. De har också rätt att anmäla vissa allvarigare brott mot barn till polis eller åklagare.

Ideella organisationer

Ideella organisationer som brottsofferjourer, kvinno- och tjejjourer och barnrättsorganisationer, möter många brottsoffer och är ett viktigt komplement till samhällets övriga stöd och hjälp. De kan ge information om barns rättigheter, svara på

frågor och i vissa fall erbjuda stödsamtal. Alla ideellt aktiva arbetar under ett tystnadslöfte. Barn kan själva kontakta organisationer som BRIS och tjejjourer.

Skydd

Det finns flera åtgärder för att öka säkerheten för barn som lever med hot och våld. Exempel på skyddsåtgärder är kontaktförbud, skyddat boende och skyddad identitet. Barn kan få skydd om de själva är utsatta för brott men också om deras vårdnadshavare är i behov av skydd.

För att barnet ska skyddas är det viktigt att åtgärderna planeras i samråd med polis, socialtjänst och skola. Polisen, Skatteverket och Datainspektionen kan ge praktiska råd om hur den som är ansvarig för barnet själv kan öka tryggheten i sin och barnets vardag.

FRÅN POLISANMÄLAN TILL DOM

En polisanmälan vid misstanke om brott är ett viktigt led i att ta till vara barnets rättigheter och ge barnet skydd. Både försäkringsbolag och Brottsoffermyndigheten kräver i regel en polisanmälan för att pröva frågan om ersättning för skador till följd av brott. Vårdnadshavare och privatpersoner har alltid möjlighet att anmäla misstänkta brott till polisen. Yrkesverkssamma har också rätt att anmäla vissa allvarligare brott mot barn till polisen.

Med anmälan som underlag beslutar polis eller åklagare om en förundersökning ska inledas. Polis och åklagare är skyldiga att ge relevant information till den som är ansvarig för ett barn som har

utsatts för brott, om den personen inte är misstänkt för brottet.

Polisanmälan görs enklast via telefon på 114 14 eller på närmaste polisstation. Samtidigt som polisanmälan görs kan det vara bra att anmäla till socialtjänsten så att polis och socialtjänst kan samordna sina insatser.

Läs mer om polisanmälan på www.polisen.se.

Förundersökning

När polis eller åklagare har anledning att tro att ett brott mot barn har begåtts inleds en förundersökning. Under förundersökningen kan förhör hållas med den som är misstänkt, med vittnen men också med barnet.

Alla brottsoffer har rätt att ta med sig en stödperson till förhöret under

förundersökningen. För barn kan det vara särskilt viktigt att ha med sig någon som barnet känner sig trygg med. Det kan vara någon i familjen, en vän, någon från socialtjänsten eller någon från en ideell organisation. Den som har uppgifter att lämna till polisen om det som har hänt kan inte vara stödperson om den ska höras som vittne i en utredning.

Förundersökningar där målsäganden är under 18 år ska göras särskilt skyndsamt och vara klara inom tre månader.

Om åklagaren anser att det finns tillräcklig bevisning för att fälla den som misstänks för brottet ska åtal väckas. Därefter kallar domstolen till rättegång.

Målsägandebiträde

Ibland har den som har utsatts för brott rätt till ett eget juridiskt biträde

som kallas målsägandebitråde. Det gäller främst vid sexualbrott och våld i nära relationer, men även vid annan brottslighet om det finns särskilda behov. Barn får ofta ett målsägandebitråde.

Vårdnadshavaren bör så fort som möjligt prata med polis eller åklagare om barnets möjlighet att få ett målsägandebitråde. Tingsrätten bestämmer sedan om barnet har rätt till målsägandebitråde och utser biträdet. Det finns möjlighet att komma med förslag på vem som ska vara målsägandebitråde.

Målsägandebiträdet har till uppgift att ge barnet stöd och hjälp under både förundersökning och rättegång. Målsägandebiträdet kan också hjälpa till att biträda åtalet och föra barnets talan om skadestånd. Hjälpen är gratis för brottsoffret.

Särskild företrädare för barn

Om en vårdnadshavare misstänks för brott mot sitt barn kan barnet få en särskild företrädare. Detsamma gäller om den som misstänks för brottet har ett nära förhållande med vårdnadshavaren. Åklagare ansöker om särskild företrädare och det är tingsrätten som bestämmer om barnet har rätt till en särskild företrädare samt utser företrädaren.

Den särskilda företrädaren tar över vårdnadshavarens ansvar när det gäller att ta till vara barnets rättigheter och intressen under förundersökning och rättegång. Företrädaren kan till exempel bestämma om barnet ska genomgå en läkarundersökning, hämta barnet till polisförhör och hjälpa barnet att kräva skadestånd i rättegången.

Till särskild företrädare får en advokat, en biträdande jurist på advokatbyrå eller någon annan utses. Det ställs krav på kunskap och erfarenhet samt egenskaper som gör personen särskilt lämplig för uppdraget.

Förhör med barn

Polisen har förhørsledare som är utbildade för att förhöra barn. Förhöret ska planeras och genomföras utan risk för att barnet tar skada.

Vårdnadshavaren bör följa med barn som är under 15 år till förhör, om vårdnadshavaren inte är misstänkt för brottet och om det kan ske utan att utredningen påverkas negativt. Vårdnadshavaren får inte alltid sitta med i förhörsrummet men bör finnas tillgänglig före och efter. Om vårdnadshavaren själv ska

höras som vittne är det ofta olämpligt att vara med vid barnförhöret. Om barnet har ett målsägandebiträde eller en särskild företrädare bör den personen däremot vara med.

Förhör med barn får inte vara mer ingående än omständigheterna kräver. För att få en fullständig beskrivning av vad som har hänt är det oftast bra att förhöra barnet flera gånger. Förhöret är framför allt till för att säkra bevis. Att förhöras kan vara påfrestande för barnet, men det kan också vara en lättnad att få berätta vad som hänt.

Om barnet är under 15 år eller av andra skäl inte kan förväntas medverka vid rättegången ska förhöret spelas in med ljud och bild. Videoförhör bör övervägas även om barnet fyllt 15 år om det till exempel finns misstanke om allvarigare övergrepp.

Läkarundersökning och rättsintyg

Läkarundersökningen är viktig både för att få barnets skador behandlade och för att dokumentera dem. Om det inte finns några skador kan det vara en lättnad för barnet att få veta det. Det är vårdnadshavarens ansvar att uppsöka sjukvården om vårdnadshavaren tror att barnet har skadats. Har barnet en särskild företrädare är det den som ska ta ställning till frågan om läkarundersökning.

För att åklagaren ska kunna bevisa att ett brott har begåtts mot barnet är det viktigt att säkra spår och få skadorna dokumenterade i ett rättsintyg. När det gäller brott mot barn är det oftast en läkare med barnmedicinsk specialitet eller en rättsläkare som genomför undersökningen som ligger till grund för rättsintyget.

Barnahus

På många orter i landet finns Barnahus. I ett Barnahus samverkar polis, åklagare och socialtjänst vid utredningar kring barn som misstänks ha varit utsatta för allvarliga brott. Ibland finns även representanter från Rättsmedicinalverket och BUP med i samverkan.

Tanken är att barnet ska få komma till en barnanpassad miljö där flera utredningar kan genomföras på samma plats så att barnet slipper slussas runt mellan olika myndigheter. Brottet kan utredas och barnet få stöd och behandling på ett och samma ställe.

RÄTTEGÅNG

Om åklagaren väcker åtal efter att förundersökningen är genomförd blir det rättegång. Målsägande under 15 år behöver inte alltid vara med vid rättegången. Istället kan tidigare inspelade förhör visas för rätten. Om barnet är med vid rättegången kan den tilltalade vara i ett annat rum när barnet förhörs. Den tilltalade lyssnar då på förhöret via högtalare.

Om rättegången tar upp mycket känsliga saker, till exempel sexualbrott, kan domstolen bestämma att bara vissa personer får vara i rättsalen. Det brukar kallas för att förhandlingen hålls inom stängda dörrar.

När rättegången är avslutad ska domstolen bestämma domen. En part som inte är nöjd med tingsrättens dom kan överklaga den till hovrätten.

På Brottsoffermyndighetens Rättegångsskola, www.rättegångsskolan.se, finns mer information om hur en rättegång går till. Rättegångsskolan kan vara en bra förberedelse för den som ska vara med vid en rättegång.

Rättssalen

Åklagarens bord

(vänster till höger):
Målsägandebiträde
Målsägande
Åklagare

Domarnas bord

(vänster till höger):
Nämndeman
Nämndeman
Ordförande
Protokollförare
Nämndeman

Vittnets bord: Vittne

Eventuella åhörare

Försvarets bord (vänster till höger): Försvaretsadvokat Tilltalad

ERSÄTTNING

Om ett barn har utsatts för brott kan åklagaren, målsägandebiträdet eller den särskilda företrädaren begära skadestånd i samband med rättegången. Barnet kan ha rätt till ersättning i första hand genom skadestånd, i andra hand via försäkring och i tredje hand via statens brottsskadeersättning.

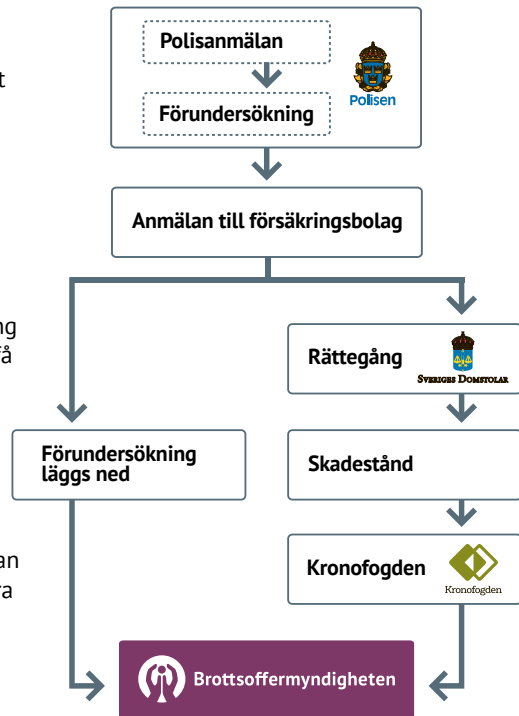
Skadestånd

Barnet kan få ersättning för skador som uppkommit i samband med brottet. Om domstolen dömt den tilltalade till att betala skadestånd innebär det inte att pengarna kommer automatiskt. Gärningspersonen kanske inte kan betala eller gör det inte frivilligt. Kronofogden ska då hjälpa barnet att få pengarna

utbetalda. Kan gärningspersonen betala ser Kronofogden till att brottsoffret får sitt skadestånd. Hjälpen från Kronofogden är kostnadsfri utom i mycket speciella fall.

Försäkring

Om gärningspersonen är okänd eller om en dömd gärningsperson inte kan betala skadeståndet kan barnet ändå ha rätt till ersättning. Om barnet har någon försäkring som ersätter skador vid brott kan barnet få ersättning via sitt försäkringsbolag. Barn kan omfattas av särskilda försäkringar, till exempel en barnförsäkring eller en olycksfallsförsäkring via skolan. Dessa försäkringar ersätter främst kostnader och bestående skador. Det är viktigt att så snart som möjligt efter brottet få skadan dokumenterad hos sjukvården och att göra en anmälan till försäkringsbolaget.

Brottsskadeersättning

Brottsskadeersättning är en statlig ersättning som brottsoffret kan ha rätt till när ingen annan kan ersätta skador som uppkommit i samband med brottet. Det kan gälla när gärningspersonen är okänd eller om en dömd gärningsperson inte kan betala skadeståndet. Saknar brottsoffret dessutom försäkring eller om försäkringen inte täcker skadan helt, kan staten i vissa fall betala brottsskadeersättning. Ansökan om brottsskadeersättning görs hos Brottsoffermyndigheten.

När det finns en utpekad misstänkt krävs i regel att den personen fälls i domstol för brottet för att brottsskadeersättning ska kunna betalas ut. Det krävs i stort sett alltid vid övergrepp i nära relationer. För att det ska vara möjligt för

barnet att få brottsskadeersättning när gärningspersonen är okänd krävs det att det finns en utredning, till exempel en förundersökning, som visar att barnet har utsatts för brott och inte råkat ut för en olyckshändelse.

Brottsskadeersättning till barn som bevittnat brott

Barn som har bevittnat våld i en nära relation kan ha rätt till brottsskadeersättning. Staten har alltså ett ersättningsansvar för barn som bevittnat allvarliga brott mot en närstående, trots att barnet inte kan få skadestånd från förövaren.

”Bevittnat” innebär att barnet har sett eller hört den brottsliga gärningen. Det kan handla om att en förälder blivit misshandlad eller hotad av den

andra föräldern eller av någon annan närstående till barnet. Det kan också handla om övergrepp mot syskon. Att bevittna vålds- och sexualbrott ger rätt till ersättning. Barn kan också få ersättning om barnet bevittnat att en förälder har hotat den andra föräldern eller slagit sönder det gemensamma hemmet. Alla omständigheter i fallet ska bedömas men framför allt den skada, kränkning och fara som brottet kan antas ha orsakat barnet. Ersättningens storlek beror på hur allvarligt det bevittnade brottet är.

För att ett barn som bevittnat brott ska kunna få brottsskadeersättning krävs i de allra flesta fall en fällande dom för det brott som barnet har bevittnat. Dessutom måste det finnas någon form av

dokumentation, helst i förundersökning, gärningsbeskrivning eller dom, som visar att barnet sett eller hört brottet.

Mer information om brottsskadeersättning och hur ansökan går till finns på www.brottsoffermyndigheten.se.

Skolans ersättningsskyldighet

Om ett barn har blivit kränkt i skolmiljön kan skolan bli ersättningsskyldig för att inte ha skyddat barnet tillräckligt. I första hand ska lärare eller rektor informeras om barnets situation. Om barnet ändå inte får hjälp går det att göra en anmälan till Barn- och elevombudet (BEO) på Skolinspektionen, som utreder ärendet.

KONTAKTUPPGIFTER

Ideella organisationer

Barnens Rätt I Samhället, BRIS

BRIS-telefonen: 116 111

BRIS vuxentelefon: 077-150 50 50

info@bris.se

www.bris.se, www.barnperspektivet.se

Brottsofferjouren Sverige

Jourtelefon: 0200-21 20 19

info@brottsofferjouren.se

www.brottsofferjouren.se, www.ungaboj.se

Föreningen Anhöriga Till Sexuellt

Utnyttjade Barn, ATSUB

Tel: 08-644 21 12

info@atsub.se

www.atsub.se

Riksorganisationen anhöriga

till våldsdödade, RAV

www.rav.se

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks

Tel: 08-442 99 30

info@roks.se

www.roks.se, www.tjejjouren.se

Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen, Rise

Jourtelefon: 08-696 00 95

stod@rise-sverige.se

www.rise-sverige.se

Rädda Barnen

Tel: 08-698 90 00

kundservice@rb.se

www.raddabarnen.se

Terrafem

Jour för kvinnor och tjejer med utländsk
härkomst med stöd och råd på många språk.

Jourtelefon: 020-52 10 10

info@terrafem.org

www.terrafem.org

Unizon

Tel: 08-642 64 01

info@unizon.se

www.unizon.se, www.tjejjouren.se

(Över 120 kvinnojourer, tjejjourer och
andra stödverksamheter som arbetar för
ett jämställt samhälle fritt från våld.)

Myndigheter och andra instanser

Barn- och elevombudet på Skolinspektionen, BEO

Tel: 08-586 080 00

beo@skolinspektionen.se

www.skolinspektionen.se

Brottsoffermyndigheten

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se,

www.rattegangsskolan.se

Datainspektionen

Tel: 08-657 61 00

datainspektionen@datainspektionen.se
www.datainspektionen.se, www.kränkt.se

Domstolsverket

Tel: 036-15 53 00

domstolsverket@domstol.se
www.domstol.se

Kronofogden

Kundcenter, tel: 0771-73 73 00

kronofogdemyndigheten@kronofogden.se
www.kronofogden.se

Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK

www.nck.uu.se

NCK driver en stödtelefon, Kvinnofridslinjen

Jourtelefon: 020-50 50 50

www.kvinnofridslinjen.se

Polisen

Tel: 114 14

I nödsituation ring: 112
www.polisen.se

Rättshjälpsmyndigheten

Tel: 060-13 46 00

rattshjalpsmyndigheten@dom.se
www.rattshjalp.se

Skatteverket

Tel: 0771-567 567

www.skatteverket.se
(via länken Kontakta oss finns kontaktuppgifter till ditt lokala skattekontor)

Socialstyrelsen

Tel: 075-247 30 00

socialstyrelsen@socialstyrelsen.se
www.socialstyrelsen.se

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL

Tel: 08-452 70 00

info@skl.se

www.skl.se (via länken Kommuner och landsting finns kontaktuppgifter till socialtjänsten i din kommun)

Ungdomsmottagningar

Kontaktuppgifter till alla lokala

ungdomsmottagningar finns på www.umo.se

Åklagarmyndigheten

Tel: 010-562 50 00

registrator@aklagare.se

www.aklagare.se

Det finns också andra typer av stöd, till exempel stödcentrum för unga brottsoffer och Barnahus. Kontakta socialtjänsten i kommunen för mer information, se Sveriges Kommuner och Landsting.

ORDLISTA

Brott

En handling som kan straffas enligt lag.

Brottmål

Ett misstänkt brott som behandlas i domstol.

Domstol

Myndighet som dömer i bland annat brottmål. Allmänna domstolar: tingsrätt (första instans), hovrätt (andra instans), Högsta domstolen (sista instans).

Förundersökning

Utredning som görs under ledning av polis eller åklagare för att utreda ett brott.

God man

En person som har i uppdrag att utföra uppgifter för någon annans räkning. Kan till exempel hjälpa till med att betala räkningar eller ansöka om brottsskadeersättning för ett barns räkning. Utses av tingsrätt.

Gärningsperson

En person som har begått ett brott.

Huvudförhandling

Muntligt sammanträde i domstol när ett mål ska avgöras, också kallat rättegång.

Medling

Brottsoffer och gärningsperson möts för att tillsammans med en opartisk medlare prata om händelsen och dess konsekvenser. Medling är frivilligt för både brottsoffer och gärningsperson.

Målsägande

Den som har utsatts för eller lidit skada av ett brott kallas för målsägande under rättsprocessen.

Målsägandebiträde

En juridiskt utbildad person, oftast en advokat, som ger stöd till den som utsatts för allvarligare brott. Betalas av staten och utses av tingsrätten.

Påföljd

Det straff som staten bestämmer för ett brott. Exempel på påföljder är böter, fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård.

Strafföreläggande

Vid enklare och erkända brott kan åklagaren bestämma straff och skadestånd.

Särskild företrädare

En särskilt lämplig person, oftast en advokat eller en biträdande jurist, som istället för barnets vårdnadshavare tar till vara barnets rätt under förundersökning och rättegång. Kan utses av tingsrätten om en vårdnadshavare, eller någon som vårdnadshavaren står i ett nära förhållande till, misstänks för brott mot barnet.

Tilltalad

Den som är åtalad för brott.

Vårdnadshavare

Den eller de personer som har den rättsliga vårdnaden, det vill säga är juridiskt ansvariga, för ett barn. Det kan antingen vara en eller båda föräldrarna, eller en person utsedd av domstol (se även Särskild företrädare).

Yrka

Begära eller kräva att ett visst beslut ska fattas.

Åklagare

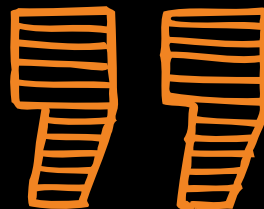
Jurist som leder förundersökningar och representerar staten i rättsprocessen.

Åtal

En begäran av åklagaren, eller av en enskild person, att domstolen ska döma en viss person för ett eller flera brott.

Överklagande

Begäran om att få målet prövat i högre instans (se även Domstol) om personen inte är nöjd med domen.

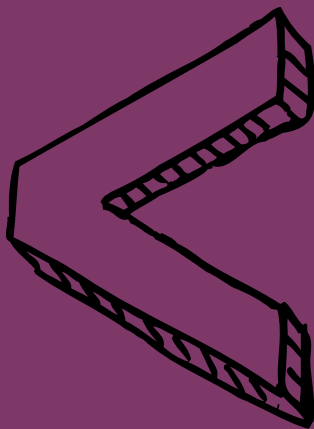
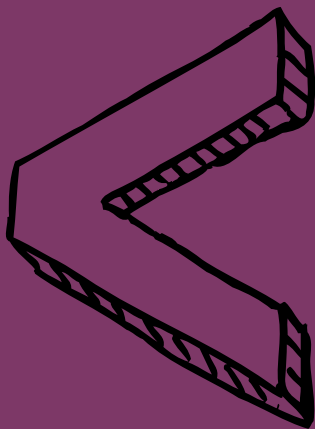
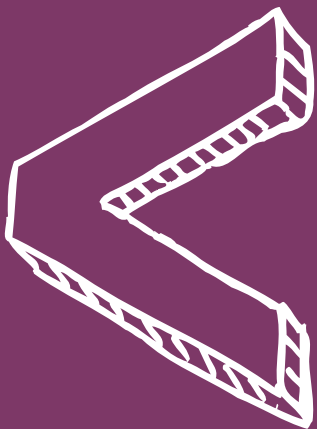
OM BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

Brottsoffermyndighetens övergripande mål är att främja brottsoffers rättigheter och att uppmärksamma deras behov och intressen. Myndigheten arbetar med att göra det bättre för människor som utsatts för brott, genom att:

- besluta om brottsskadeersättning till brottsoffer
- kräva tillbaka utbetald ersättning från gärningspersoner
- finansiera forskning och brottsofferinriktade projekt genom Brottsofferfonden
- vara ett kunskapscentrum för brottsofferfrågor.

På **www.brottsoffermyndigheten.se** finns information på flera språk om brottsoffers rättigheter och om rättsprocessen.

Du kan också ringa Brottsoffermyndighetens servicetelefon på 090-70 82 00, menyval 4.

Brottsoffermyndigheten

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se

Brottsoffermyndigheten är en myndighet som arbetar för att göra det bättre för barn och vuxna som har varit med om brott.

På www.jagvillveta.se kan du som är under 18 år läsa om dina rättigheter, om stöd och om hur en rättegång går till.